

УДК 32 : [304+325.1]

МУЛЬТИКУЛЬТУРНА ЄВРОПА В УМОВАХ МІГРАЦІЙНОЇ КРИЗИ 2015 р.

Данііл Глазов

Державна установа «Інститут всесвітньої історії НАН України»
Україна, 01001, м. Київ, вул. Грушевського, 4
e-mail: dglazov@email.ua

Останнім часом спостерігається активізація масової міграції населення до країн ЄС, яку сьогодні у світі прийнято називати європейською міграційною кризою. Актуалізація цього питання не є випадковістю. Першим поштовхом до таких подій стали заворушення під час Арабської весни (серія масових вуличних протестів, революцій і внутрішньовійськових конфліктів низки арабських країн), коли безліч мігрантів із Північної Африки, в основному із Сирії та Лівії, вимушені були покинути свої країни у пошуках кращої долі. Не менш важливим чинником, що стимулює постійний приріст мігруючого населення до європейських країн, є наявність досі невирішених військових конфліктів у вищезазначених країнах, а також в Афганістані, Еритреї, Пакистані, Нігерії тощо.

Міграційна політика, що існувала до цього, виявилася нездатною стримати масовий наплив біженців із країн з військовими конфліктами. Варто зазначити, що адаптація вимушених переселенців у рамках міграційної політики, якої дотримувалось європейське суспільство останні десятиріччя, тісно пов'язана з політикою мультикультуралізму. Однак, Європа зіткнулася з певними складнощами, які полягають у небажанні окремих держав-членів ЄС за будь-яких обставин приймати мігрантів взагалі, не кажучи вже про їхню адаптацію. Відповідно, виникла необхідність у створенні ефективних механізмів регулювання цієї важливої для Європи та світу проблеми.

Варто зазначити, що міграційна проблема Європи привернула увагу науковців із усього світу. Серед вітчизняних дослідників міграційної політики Європи, слід відзначити праці О.А. Малиновської [1], С.В. Толстова [2], В.С. Костюка [3], Ю.В. Марусика [4] й ін. Не менш вагомим внеском у дослідження проблеми міграційної політики ЄС є праці російських науковців О.М. Потьомкіної [5], О.В. Четверікової [6], Н.Н. Жукової [7], П.А. Судоплатова [8] та ін.

Більш детально міграційна проблема досліджується європейськими дослідниками, се-

ред яких, слід відзначити праці С. Бенхабіб [9], М. Бартона [10], Г. Матхе [11], Р. Маргессона [12], А. Паркса [13], Т. Рамадана [14] й ін.

Метою статті є дослідження особливостей політики ЄС, що склалася в умовах міграційної кризи. Відповідно до поставленої мети передбачено виконання наступних дослідницьких завдань: проаналізувати досвід ЄС у вирішенні проблеми мігрантів; з'ясувати причини неефективності попереднього політичного курсу європейських держав з прийому й адаптації біженців; дослідити особливості оновленої стратегії міграційної політики ЄС; розглянути можливі сценарії розвитку мультикультурної Європи в умовах сучасної міграційної кризи.

Останнім часом Європейський Союз зазнає невдач у проведенні міграційної політики – це і боротьба з нелегальною міграцією, надання гуманітарної допомоги біженцям. Сотні тисяч мігрантів із Північної Африки та Близького Сходу мігрували до Європи. За розрахунками експертів тільки у Німеччині у 2016-2017 рр. очікується трикратне збільшення кількості іммігрантів [11].

Головними причинами такого розвитку подій можна вважати наявність дестабілізуючої ситуації у регіонах, а також толерантність до біженців з боку ЄС, який офіційно заявив про готовність допомогти. Зокрема, для біженців і нелегальних мігрантів привабливість регіону, у першу чергу, визначається високим рівнем економічного розвитку, високим рівнем життя та соціальною захищеністю.

Загалом мігрантів можна розділити на дві категорії: легальні та нелегальні мігранти. Першу категорію складають мігранти, які перебувають у країнах на законних підставах. До другої категорії відносять тих нелегальних мігрантів, що перетнули кордони країни незаконним шляхом. У публічних дебатах ЄС таких людей прийнято називати політичними біженцями, тобто ті мігранти, що залишили свої країни через війну та нестабільність. Зокрема, вони володіють особливим правовим статусом, що передбачений Женевською конвенці-

єю про статус біженців 1951 р. Згідно цієї конвенції вони мають можливість написати заяву про надання притулку у країні поточного перебування. Головною проблемою для Євросоюзу є саме політичні біженці, стосовно яких і піде мова у статті.

Варто зазначити, що існує ще одна категорія нелегальних мігрантів – «економічні біженці». Такий біженець нелегально перетинає кордони ЄС у пошуках кращого соціально-економічного середовища і не користується особливим правовим статусом. За статистикою, у ФРН, станом на 2015 р., близько 40% нелегальних мігрантів є вихідцями із країн, де відсутня серйозна дестабілізуюча ситуація. Однак, на практиці розподіл біженців на політичних та економічних став майже неможливим. Згідно із даними європейського агентства з охорони зовнішніх кордонів країн-членів ЄС «Фронтекс» («Frontex») у 2015 р. близько 150 тис. нелегальних мігрантів були виявлені на зовнішніх кордонах країн ЄС. Такий показник є вищим на 149% від 2014 р., що складав 61,5 тис. нелегальних мігрантів. Зокрема, суттєво збільшилося число мігрантів, що прибувають до Європи морським шляхом (вчені констатують збільшення показника у два рази). Велика кількість нелегальних мігрантів приходить із Західних Балкан [12]. Неабияку увагу вітчизняних і зарубіжних ЗМІ привертає саме Середземноморський регіон, де відбувається розвиток контрабандних структур із нелегального перевезення мігрантів до ЄС. У цьому регіоні спостерігається міграція небезпечними морськими шляхами та масова смертність людей.

Згідно із Дублінською конвенцією 1990 р., кожен мігрант може шукати притулок і подати відповідну заяву у першій країні ЄС, в яку він потрапить. Як результат, відбувся непропорційний тиск з боку нелегальних мігрантів на низку європейських держав. Серед них варто відзначити Італію, Грецію, Мальту та Іспанію [13]. Влада цих країн була нездатна забезпечити перебування вимушених переселенців з Африки та Близького Сходу. У свою чергу, це спричинило масові непорозуміння всередині приймаючих країн і проблема вийшла за рамки внутрішньодержавної.

У теорії, з огляду на існування Шенгенської угоди між країнами ЄС, такі біженці можуть шукати притулок у статусі біженця у будь-якій країні Європейського Союзу. Однак реалії сьогодення вказують на неефективність бюрократичних механізмів прийняття біженців. Тому перед країнами-членами ЄС особливо гостро

постала проблема щодо регуляції нелегальної міграції.

Загалом міграційна політика ЄС передбачала зусилля країн-членів у тому, щоб не допустити перевезення нелегальних мігрантів діючими маршрутами, зокрема з Лівії. Такі заходи з боку керівництва не призвели до вирішення проблеми, а навпаки – змінили маршрути нелегальної міграції. Йдеться про сербсько-угорський кордон, де спостерігається різкий приріст біженців у січні-травні 2015 р. Через неможливість перетнути кордон офіційно, мігранти самовільно почали перетинати кордони Угорщини та Сербії. У відповідь, влада цих країн почала будівництво високих парканів із колючим дротом і посилила охорону кордонів [11].

Варто додати, що міграційна політика східних країн-членів ЄС характеризувалася своєрідною вибірковістю. Так, у травні 2015 р. польський прем'єр-міністр Єва Копач заявила, що країна згодна підтримати 60 християнських сімей із Сирії й у майбутньому обговорити подальші кроки для допомоги іншим біженцям-християнам. У червні того ж року, уряд Угорщини на чолі з Віктором Орбаном оголосив про побудову чотириметрового паркану із колючого дроту уздовж південного кордону із Сербією. Угорщина припинила дію, існуючих на той час, правил прийому біженців і заявила про те, що хоче залишатися монокультурною нацією, а біженці є великою небезпекою для європейської спільноти [13].

Підкреслимо, що ЄС та його інституції були нездатними врегулювати проблему біженців. Існуюча до цього Дублінська угода виявилася неефективною, було порушено питання про існування Шенгенської угоди. Через існування розбіжностей щодо цієї проблеми ЄС розділився на два табори: прихильників і противників допомоги біженцям.

Протягом останнього часу захист прав нелегальних мігрантів у Європі втратив свою популярність і підтримку серед населення. У першу чергу, це пов'язано із зростанням навантаження на економіку країн-членів ЄС, від якого ще більше посилюється рівень безробіття. Політичні партії, що виступають проти нелегальної міграції заявили про тиск на систему соціального забезпечення, яка фінансується за рахунок податків громадян.

Разом із посиленням негативного ставлення суспільства до біженців можемо спостерігати цікаву тенденцію. У низці європейських країн почали набирати популярність праві й ультраправі політичні сили. Так, у Франції На-

ціональний фронт здобув 25% голосів на місцевих виборах у березні 2015 р. Наприкінці травня цього ж року на місцевих виборах в Австрії збільшила кількість виборців, більше ніж у двічі, «Австрійська Партія Свободи». «Данська Народна Партія» зайняла друге місце на загальних виборах у Данії 19 червня 2015 р. [16].

Варто зазначити, що змінилися настрої суспільства і в німецькому уряді на чолі з Ангелою Меркель. Союзник по коаліції уряду, Соціал-демократична партія розглянула ідею політичної партії «Альтернатива для Німеччини» (АдН) про міграційне законодавство на основі канадської моделі обмеженої міграції. У серпні 2015 р. АдН внесла пропозицію щодо закриття кордонів Федеративної землі Саксонія, яку підтримав «Християнсько-демократичний союз». У першу чергу, це було пов'язано із підготовкою уряду до прийняття близько 500 тис. мігрантів.

Очевидно, що європейська політика щодо біженців потребувала суттєвого оновлення. Першим кроком у вирішенні цього питання став саміт ЄС, який відбувся у Брюсселі 23 квітня 2015 р. [17]. Саміт був проведений відразу після трагедії на о. Лампедуза, коли близько тисячі людей загинули у результаті аварії судна з лівійськими біженцями. Зокрема, на саміті було затверджено декілька пріоритетних напрямів діяльності, було вирішено потроїти фінансування на міграційну операцію «Тритон», яка почалася ще у листопаді 2014 р. Планувалося розширення кооперації з країнами походження іммігрантів, що передбачало збільшення матеріальної підтримки. Лідери ЄС вирішили створити нову систему зон для мігрантів у Південній Італії, Мальті та Греції; збільшили повноваження агентства «Фронтекс».

На думку російської дослідниці О. Потьомкіної міграційні заходи ЄС у 2015 р. вказують на імпровізованість і швидке реагування ЄС, однак можуть перетворитися на нову довгострокову політику. Як справедливо зазначає автор: «У той час, поки існують гуманітарні проблеми і фінансова обмеженість гуманітарних проектів, вирішення європейської проблеми заходить у глухий кут...» [5].

Найголовнішою подією у рамках міграційної політики ЄС стала, на нашу думку, система квот щодо рівномірного розселення мігрантів (біженців) між країнами членами. Автором такої пропозиції є голова Європейської комісії Жан-Клод Юнкер. Згідно із документом, було представлено план з розподілу 120 тис. мігрантів. Ці квоти мають бути додані до поперед-

нього плану розподілу 40 тис. біженців. Головним критерієм їхнього розподілу стали наступні показники: ВВП, кількість населення, рівень безробіття та кількість вже розглянутих клопотань про надання притулку.

У результаті введення системи квот найбільше навантаження прийняли на себе Німеччина (26%) та Франція (20%). При цьому, як заявляв Юнкер, система квот повинна бути обов'язковою для виконання [18]. Однак, як ми можемо спостерігати, не всі країни погодились із таким рішенням: Великобританія відмовилась від участі у перерозподілі біженців; члени Вишеградської групи (Чехія, Польща, Словаччина й Угорщина) у спільній офіційній заяві також виступили проти цієї ідеї, низка країн-членів Європейського Союзу не погоджувалися із справедливістю такого розподілу.

Загалом, питання про квоти об'єднало уряди Німеччини та Франції, проте викликало опозицію у членів Вишеградської групи, які не мають досвіду розміщення біженців і не бажають їх приймати.

Тим не менш, у німців достатньо методів тиску на сусідів. Зокрема, на початку вересня 2015 р. Берлін ввів паспортний контроль на кордоні з Австрією, призупинивши свою участь у Шенгенській угоді. Такий крок з боку німецького уряду приніс певні успіхи. Питання про квоти було вирішено перенести на кінець місяця, але згоди не було досягнуто.

Попри існування розбіжностей в ЄС щодо розподілу іммігрантів, система квот функціонує і сьогодні. Винятком є Швеція, яка ще до кінця 2015 р. перевищила план з прийому та розподілу біженців. Тому цій країні було надано тимчасове (на 1 рік) припинення участі у процесі розподілу [6].

Ще однією важливою подією на шляху до вирішення міграційної проблеми стало досягнення домовленостей ЄС із урядом Туреччини. Ідея Євросоюзу полягала у тому, щоб скоротити потік біженців в ЄС за рахунок Туреччини, виділивши цій країні фінансову допомогу для покращення умов проживання біженців. Проект домовленостей передбачав посилення контролю кордонів Туреччини у тісній співпраці із Грецією, обоюсторонні зобов'язання щодо контролю над мігрантами, які потрапили до ЄС через територію Туреччини, а також забезпечення легального статусу для біженців із Сирії. Зі своєї сторони, Туреччина, окрім фінансової допомоги, наполягала на лібералізації візового режиму. Крім цього, Німеччина заявила про можливість відновлення переговорів щодо перспектив вступу Туреччини до ЄС.

Як результат, у кінці листопада 2015 р. сторони домовились про лібералізацію візового режиму для турків, який, за словами Президента Єврокомісії, можливо реалізувати у 2016 р., а також, про надання Туреччині фінансової допомоги у розмірі 3 млрд. євро. Зокрема, Брюссель пообіцяв переглянути умови вступу країни до ЄС [19].

Як зазначає вітчизняний науковець Ю. Марусик, перед європейськими політиками стоїть дилема важкого торгу із лідером (мається на увазі Р. Ердоган), якого європейці неодноразово звинувачували в авторитаризмі, порушенні прав і свобод турецького населення, у застосуванні цензури та репресій. З огляду на тенденцію до подальшої централізації одноосібної влади у руках Р. Ердогана це може стати занадто високою ціною, особливо у разі недостатньої ефективності спільних дій із Туреччиною [4]. Очевидно, що міграційна проблема в ЄС стоїть на порядок вище ніж протиріччя, що виникли між сторонами протягом останніх десятиліть, тому Європа вимушена йти на компроміс заради досягнення пріоритетних цілей.

Враховуючи вищезазначене, можна виділити два підходи до вирішення сучасної міграційної кризи, що склалася в Європейському Союзі. Перший підхід – німецький. Він передбачає досить лояльний погляд на вимушених переселенців у зв'язку з тим, що це дозволить вирішити демографічні проблеми у країні.

На території всієї Європи, зокрема у Німеччині, існує «негативне сальдо» – перевищення смертності над народжуваністю на рівні 200 тис. чол. Уряд ФРН готовий приймати протягом декількох років близько 500 тис. біженців щорічно. Також, уряд А. Меркель оголосив про згоду в'їзду близько 800 тис. мігрантів у 2015 р. При цьому ФРН готова витратити 12-13 тис. євро щорічно на одного мігранта [20; 21]. У такому випадку німці не тільки отримають робочу силу, а й такі додаткові зиски, як економія бюджетних коштів за рахунок навчання мігрантів професійним навичкам, аніж виплата пільг безробітним громадянам.

Дослідження проведене професором Оксфордського університету К.В. Сільвою показує, що приплив близько 260 тис. мігрантів на рік допоможе Великобританії вдвічі скоротити державний борг за п'ятдесят років. Також, позитивним фактором, на думку дослідника, є молодий вік мігрантів, що позбавляє європейські держави від таких проблем, як хвороби та виплата пенсій по старості. Як зазначає автор, близько 40% біженців ставляться більш лоя-

льно саме по відношенню до Німеччини, що покладає на себе великі витрати, спрямовані на допомогу мігрантам [22]. Така думка, виглядає занадто оптимістичною на фоні постійно зростаючої агресії суспільства щодо іммігрантів. До того ж, ще більше ускладнює ситуацію ісламський чинник.

Тим не менш, через високий рівень міграції до цієї країни може виникнути проблема адаптації, що звичайно, є непростю справою. Тому європейським державам необхідно попередньо спрогнозувати свої можливості не тільки щодо біженців, а й інших категорій мігрантів.

Другим підходом, у рамках позиції щодо міграційної кризи, можна вважати британський варіант. Він виходить із тих міркувань, що мігранти можуть ще більше загострити ситуацію усередині ЄС.

В умовах стагнації європейської економіки витрати на харчування мігрантів, їх розміщення у спеціальних таборах, медичне обслуговування біженців і навчання мові становить занадто великі видатки для бюджету країн Євросоюзу. До того ж проблема депопуляції населення в ЄС є економічно дуже складним питанням. На думку британського уряду, за тих обставин, коли зростає частка громадян пенсійного віку та зменшується кількість працездатного населення, виконавчі та законодавчі структури ЄС йдуть на єдине вірне рішення, коли залучають з-за кордону саме кваліфіковану додаткову робочу силу [22]. Такий підхід більше відповідає нинішній ситуації, а число його прибічників дедалі більше.

З цієї думкою погоджується і вітчизняний дослідник С.В. Толстов. Науковець зазначає, що замість залучення трудових мігрантів, які відповідають запитам роботодавців, країни ЄС отримують біженців і вимушених переселенців, які потребують тривалого утримання за рахунок соціальних статей державних бюджетів [2]. У такий спосіб можна буде побачити скільки необхідно трудових ресурсів для окремої держави, що дозволило б регулювати квоти на їх прийняття.

Аналізуючи досвід ЄС у вирішенні міграційної кризи, російська дослідниця І.Н. Бурганова виділяє два варіанти можливого розвитку подій: оптимістичний і песимістичний. Перший сценарій передбачає необхідність політичної волі у реалізації кроків щодо вирішення міграційної проблеми [22]. Тим не менш, протиріччя інтересів учасників ЄС з приводу грецької кризи та наддержавний спосіб вирішення проблем (через міжнародні організації) показують, що сторони по-різному

бачать майбутнє ЄС. Сучасна міграційна проблема виявилася ще одним нерозв'язним завданням для 28 учасників Євросоюзу.

Другий сценарій, як зазначає автор, включає у себе такий негативний наслідок потоку біженців, як зростання нелегальної міграції. Це може призвести до жахливих результатів – суттєве збільшення численних гетто, криміналізації обстановки в усіх державах європейського простору тощо. Ці обставини сприятимуть відлякуванню туристів від респектабельної Європи. До того ж, за відсутності належного контролю на територію ЄС можуть проникати бойовики терористичних угруповань [22].

Отже, міграційна проблема в ЄС досягла критичної межі. Намагаючись врегулювати питання щодо розселення біженців (розподіл квот між країнами членами, належне фінансування та майбутня адаптація мігрантів) європейська спільнота зіткнулася із низкою проблем. У результаті поділу країн ЄС на два табори, вирішення проблеми біженців зайшло у глухий кут.

Тим не менш, було досягнуто і певних позитивних зрушень у вирішенні цього питання. ЄС дійшов спільної згоди у тому, що проблема біженців має зовнішньополітичний підтекст і тому виникає необхідність стабілізувати ситуацію у тих регіонах, де сьогодні спостерігаються активні бойові дії (Північна Африка та Близький Схід). Першим кроком на шляху до реалізації такої ідеї стало фінансове забезпечення транзитних країн та активізація військово-політичних дій Союзу у конфліктних регіонах. Проте, багато дослідників ставлять під сумнів успіх таких дій і пропонують пошук інших альтернатив у вирішенні міграційної проблеми.

Очевидним шляхом вирішення сучасної міграційної кризи є призупинення прийому біженців та адаптація тих, хто вже перетнув кордони ЄС. Однак відчуття відповідальності за події на Близькому Сході та Північній Африці, напевно, не дають цим країнам діяти більш радикально по відношенню до біженців. До того ж цьому заперечує й існуюча законодавча база стосовно біженців, прийнята ще минулого століття.

У першу чергу, Європа повинна керуватися принципами мультикультуралізму, враховувати нинішні проблеми та корегувати стратегію з адаптації мігрантів, що є доволі складним процесом.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Малиновська О.А. Міграційна політика Європейського союзу: виклики та уроки для України / О.А. Малиновська. – К.:

НІСД, 2014. – 48 с.

2. Толстов С.В. Середземноморський шторм: міграційні кризи в Європейському Союзі / С.В. Толстов // Зовнішні справи. – 2015. – № 9. – С. 6-11.

3. Костюк В.С. Сучасні міграційні проблеми Європи [Електронний ресурс] / В.С. Костюк. – Режим доступу: http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/1435/1/Сучасні_міграційні_проблеми_Європи.pdf

4. Марусик Ю.В. Які шляхи виходу із міграційної кризи обирає Європа? [Електронний ресурс] / Ю.В. Марусик // Аналітичний дайджест, Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою. – Режим доступу: http://miok.lviv.ua/wp-content/uploads/2015/11/ISSUE_8.pdf

5. Потёмкина О.М. Актуальные проблемы иммиграционной политики Европейского союза [Электронный ресурс] / О.Потёмкина // Аналитическая записка. – 2015. – № 15. – Режим доступа: <http://www.wieras.ru/pub/analitika/anazap15>

6. Четверикова О.В. Миграционный кризис и его заказчики [Электронный ресурс] / О.Четверикова. – Режим доступа: <http://m.fondsk.ru/news/2015/09/17/migracionnyj-krizis-v-evrope-i-egozakazchiki-ii-35458.html>

7. Жукова Н.Н. Миграционная политика Европейского Союза [Электронный ресурс] / Н.Н. Жукова. – Режим доступа: <http://www.dslib.net/vseobwaja-istoria/migracionnaja-politika-evropejskogo-sojuza.html>

8. Судоплатов П.А. Миграционная политика стран Евросоюза / П.А. Судоплатов; Рос. акад. наук, Ин-т социал.-полит. исслед. – М., 2006. – 56 с.

9. Benhabib S. Nobody wants to be a refugee [Electronic resource] / S. Benhabib. – Regime of access: <http://politicalcritique.org/world/eu/2015/benhabib-nobody-wants-to-be-a-refugee/>

10. Barton M., Fratzke S. Moving up or standing still? Access to Middle-Skilled Work for Newly Arrived Migrants in the European Union. Special report of International Labour Organization [Electronic resource] / S. Fratzke, M. Barton. – Regime of access: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_protect/---protrav/--migrant/documents/publication/wcms_313697.pdf

11. Matthee H. Europe's Migration Policies in Crisis. Report of Aljazeera center for studies [Electronic resource] / H. Matthee. – Regime of access: <http://studies.aljazeera.net/ResourceGallery/media/Documents/2015/8/19/2015819121438303734Europe%20and%20Migration.pdf>

12. Margesson R., Archick K. Europe's Migration and Refugee Crisis [Electronic resource] / R. Margesson, K. Archick. – Regime of access: <https://www.fas.org/sgp/crs/row/IF10259.pdf>

13. Parkes R. European Union and the Geopolitics of Migration [Electronic resource] / R. Parkes // Ulpaper. – 2015. – № 1. – Regime of access: <http://www.ui.se/eng/upl/files/111585.pdf>

14. Ramadan T. Islam and the Arab Awakening [Electronic resource] / T. Ramadan // Regime of access: http://ebooks.rahnuma.org/religion/Islam/Tariq.Ramadan_Islam-and-the-Arab-Awakening-2012.pdf

15. Migration. Towards a European agenda on Migration [Electronic resource] / European Commission. – Regime of access: http://ec.europa.eu/priorities/migration_en

16. The Rise of Right Wing Politics is What European Elites Fear Most From Migrant Crisis [Electronic resource]. – Regime of access: <http://www.breitbart.com/london/2015/09/25/hokt-hokt-are-european-leaders-only-now-dealing-with-the-migrant-crisis-because-they-fear-the-rise-of-the-right>

17. Чрезвычайный саммит ЕС по миграции: утроить бюджет на операцию «Гритон» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ru.euronews.com/2015/04/23/eu-agrees-to-triple-rescue-funding-for-mediterranean-migrants>

18. Евросоюз распределил квоты на мигрантов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://focus.ua/world/337491/>

19. ЕС и Турция договорились как сообщать ограничить приток мигрантов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.bbc.com/russian/international/2015/10/151016_eu_turk_eu_migrants_provisional_deal

20. Pressekonferenz nach dem Treffen der Staats- und Regierungschefs zu Flüchtlingsfragen am 26 Oktober 2015 in Brüssel [Elektronische Ressource] / Die Bundeskanzlerin. – Zugriffsmodus: <https://www.bundeskanzlerin.de/Content/DE/Mitschrift/Pressekonferenzen/2015/10/2015-10-26-pk-merkel-bruessel.html>

21. Германия заявила о возможности принимать 500 тысяч

беженцев ежегодно [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://zn.ua/WORLD/germaniya-zayavila-o-vozmozhnosti-prinimat-500-tysyach-bezhencev-ezhegodno-187977.html>
22. Бурганова И.Н. Поток мигрантов в страны-участники Ев-

ропейского союза: экономические риски и последствия [Электронный ресурс] / И.Н. Бурганова // Интернет-журнал «Наукоедение». – 2015. – № 5. – Режим доступа: <http://naukovedenie.ru/PDF/73EVN515.pdf>

Глазов Даниїл *Мультикультурна Європа в умовах міграційної кризи 2015 р.*

Сучасна міграційна політика ЄС передбачає контроль міграційних процесів, тісну співпрацю з країнами походження іммігрантів, допомогу біженцям, боротьбу з контрабандою тощо. З огляду на останні події, кількість нелегальних мігрантів і біженців тільки зростає. По суті, перед ЄС постала проблема вибору, від якого залежатиме подальший розвиток полікультурного суспільства.

У статті досліджено європейську проблему біженців і політику мультикультуралізму в умовах міграційної кризи ЄС. Зокрема, встановлено неефективність європейської політики щодо вирішення проблеми нелегальної міграції.

Ключові слова: ЄС, міграційна політика, міграційна криза, нелегальна міграція, біженці, система квот

Глазов Даниил *Мультикультурная Европа в условиях миграционного кризиса 2015 г.*

Современная миграционная политика ЕС предусматривает контроль миграционных процессов, тесное сотрудничество со странами происхождения мигрантов, помощь беженцам, борьбу с контрабандой и т.п. Учитывая последние события, количество нелегальных мигрантов и беженцев только возрастет. По сути, ЕС столкнулся с проблемой выбора, от которого будет зависеть дальнейшее развитие поликультурного общества.

В статье исследованы европейская проблема беженцев и политика мультикультурализма в условиях миграционного кризиса ЕС. В частности, установлена неэффективность европейской политики касательно решения проблемы нелегальной миграции.

Ключевые слова: ЕС, миграционная политика, миграционный кризис, нелегальная миграция, беженцы, система квот

Glazov Daniil *Multicultural Europe in terms of the migration crisis 2015*

Current EU migration policy involves migration control, collaboration with the countries of immigrants' origin, assistance to refugees, the counteraction to smuggling and so on. However, such actions didn't lead to solving problems but changed the direction of illegal migration flow.

During the recent months, the number of illegal migrants and refugees is only increasing.

Disability of the EU migration policy has led to the mass influx of refugees. To the main reasons belong situation destabilized in the region and tolerant attitude to refugees from the EU. Taking into account the existing Schengen agreement between EU countries, refugees have the right to seek asylum in any country of the European Union. But today's realities point to the inefficiency of bureaucratic mechanisms. So, Member States particularly faced the problem of illegal migration regulation.

Recently, migrant rights protection has lost its popularity and maintenance among the population due to increased burden on the economies of the Member States. As a result, further unemployment is steadily increasing. Therefore, right and far-right political forces in some European countries have started to gain popularity.

In fact, the EU has faced the problem of choice, which will depend on the further development of a multicultural society.

The paper investigates the problem of refugees and policy of multiculturalism in terms of the EU immigration crisis. Specifically, the European policy inefficiency causes to tackle illegal immigration were established, therefore the revised strategy for the EU migration policy and possible scenarios of a multicultural Europe in terms of migration crisis are researched.

Keywords: EU, migration policy, migration crisis, illegal migration, refugees, quota system

Рецензенти:

Тригуб О.П., д.і.н., професор

Тробські Мацей, доктор габлітований, професор

Надійшла до редакції 15.09.2016 р.